

Obsah

Předmluva	9
Andrea Komlosyová	
Úvod	11

KRAJINA

Gerhard Strohmeier	
Tvorba, proměna, odstup	17
K vnímání přírody a krajiny na hranici	

OBRAZ HRANICE

Jaromír Kovárník	
Svědectví z dávných časů	33
Jižní Morava a Dolní Rakousy v pravěku a v rané době dějinné	
Josef Žemlička	
Přemyslovci, Vítkovci, Kuenringové	39
Vyltačení šlechtické moci do politických hranic (1156/58-1310)	
Petr Čornej	
Křivová a polní tažení i výpravy za kořistí	43
Česko-moravsko-rakouská hranice v období husitské revoluce	
Václav Bůžek/Josef Grulich/Miroslav Novotný	
Život na česko-moravsko-rakouské hranici v raném novověku	47
Regionální rovina střeoevropské integrace v politice a kultuře	
Andrea Komlosyová	
Jedna země – mnoho hranic	55
Cesty zboží a lidí mezi rakouskými a českými zeměmi (1740-1918)	

Winfried R. Garscha	
Hranice a jejich posuny	69
Rakousko-československá hranice 1918-1945	
Oliver Rathkolb	
Citlivé vztahy	75
Rakousko a Československo v letech 1945-1989	
Thomas Samhaber/Franz Pötscher/Niklas Perzi	
1989-1994	81
Pět let otevřené hranice	
Michael John	
Od jazykových sporů k železně oponě – Horní Rakousy a jižní Čechy	91
Hranice v politice, hospodářství a všedním dni ve 20. století	

HMOTNÁ KULTURA A VŠEDNÍ DEN

Jaroslav Čechura	
Velkostatek a rolnické hospodářství	107
Srovnání Waldviertlu a jižních Čech v období před třicetiletou válkou	
Hana Jordánková/Ludmila Sulitková	
Svěbytnost a vzájemnost	113
Hospodářské a kulturní styky královského města Brna s Dolními Rakousy v předbělohorském období	
Helmut Teufel	
Obchodníci, dvorní faktoři a židovští hauzíři	117
Tisíc let Židovských vztahů mezi Čechami, Moravou a Rakouskem	
Jolande Trachtová	
Vandrování řemeslníků	123
Spolupráce jihočeských a rakouských řemeslníků v 17. až 19. století	
Hermann Zeitlhofer	
Textilní pouta	127
K sociálním důsledkům „protoindustrializace“ v Horním Waldviertlu v 18. a 19. století	
Jan Janák	
Na okraji průmyslové revoluce	136
Průmysl a živnosti jižní Moravy ve vztazích k Dolním Rakousům (1672-1880)	
Erich Landsteiner	
Víno a hranice	143
Vinařství a obchod s vínem v moravsko-dolnorakouském pohraničí	
Oldřich Šeda	
„Kde se pivo vaří ...“	149
Modernizace a exportní strategie jihočeských pivovarů a sladoven 1848-1945	
Ivan Jakubec/Fritz Prasch	
Vodní cesty – koleje – silnice	155
Tranzitní cesty procházející rakousko-českým hraničním regionem	
Vladimír Scheufler	
Život na řece	163
Voroplavba na horních tocích jihočeských řek	

UMĚNÍ

Friedrich Polleroß Pražská gotika, vídeňské baroko a brněnská moderna	169
Umění mezi centry a periferiemi	
Václav Bůžek/Robert Sak/Petr Vorel Slechtické dvory a rezidence na česko-moravsko-rakouském pomezí	187
Stavební vývoj a reprezentace hradů a zámků	
Wolfgang Müller-Funk „Teror úzkého kontextu“	195
O obtížích sepsání dějin literatury v regionech	
Josef Režný Dudácké tradice	201
Podobnost a vzájemnost	

REGIONÁLNÍ IDENTITA

Jaroslav Pánek Rožmberkové jako regionální a středoevropský fenomén	209
Aristokracie mezi politikou a mecenátem	
Thomas Winkelbauer Lichtenštejnové jako „slechta nezající hranice“	215
Náčrt majetkového vývoje pánů a knížat lichtenštejnských v Dolních Rakousích a na Moravě v rámci politických dějin	
Marie Janečková/Alena Jaklová „Das Lébn ist lajdr kajne Wuršt nicht, es hat nūr ajn Ende“	223
Jazyková charakteristika jihočeského regionu	
František Svátek Český a německý nacionalismus	229
„Jazykový boj“ menšin na jižní hranici Čech v 19. století	
Sylva Řeřichová Ze života židů v Jindřichově Hradci v 17. a 19. století	243
Příspěvek k dějinám venkovského židovstva v česko-rakouském příhraničí	
Bohuslav Beneš Existuje ještě lidová kultura?	248
Proměny výročních obyčejů	
Jiří Kořalka Stavy, třídy a národnosti	255
Společenské rozvrstvení a politická moc v 19. století	
Jiří Dvořák Pokusy o jihočeský regionalismus	261
Spolky a organizace na sklonku 19. a počátku 20. století	
Winfried Dimmel Národnosti na hranici	267
Zobrazení jazyka a národnosti při sčítání lidu	

MIGRACE A VYHNÁNÍ

Thomas Winkelbauer Přiliv náboženských exulantů na Moravu	275
Od husitství až po třicetiletou válku	
Johann Tomaschek Členové řádů a světsí duchovní	283
K migraci českých a moravských duchovních do Dolních Rakous	
Winfried R. Garscha Země naděje	291
Československo jako útočiště pronásledovaných Rakušanů v letech 1934-1938	
Jindřich Pecka Mezi okupací a osvobozením	295
Československo-rakouské pomezí v letech 1938-1945	
Hanns Haas Konec německo-české symbiózy na jižní Moravě	301
Model a průběh násilné etnické homogenizace (1938-1948)	
Jiří Petráš/František Svátek Odsun Němců	313
Česko-německé soužití a odsun německého obyvatelstva na jižní hranici s Rakouskem v letech 1945 až 1947	
Milena Secká Osídlování jihočeského pohraničí	325
Jihočeská vesnice v letech 1945-1960	
Renata Weinerová Na okraji společnosti	331
Romové v Čechách a v českém pohraničí	
Christof Parnreiter Od kvetoucí země k zapadlému kraji	335
Migrace a nerovnoměrný vývoj v česko-rakouském pohraničí	
„Kultury na hranici“	347
Mezioborový rakousko-český výzkumný projekt a výstava: autoři, pořadatelé, spolupracovníci	